

Jaarverslag 2013 Archeologische Werkgroep "Leen de Keijzer" Houten (AWN afd. 12)

Het afgelopen jaar was voor onze werkgroep opnieuw een bedrijvig, maar ook succesvol jaar. Er werden de nodige archeologische waarnemingen gedaan en we lanceerden een buitengewone expositie, gewijd aan het Romeinse aardewerk terra sigillata.

onvoldoende aandacht voor de gevolgen voor het archeologische erfgoed.

Het determineren van de verworven collecties kostte onze werkgroep veel tijd, maar bood een unieke kans om onze kennis van het Romeinse aardewerk te vergroten. En het was voor ons de directe aanleiding voor het inrichten van een speciale expositie over terra sigillata.

Opnieuw hebben wij energie gestopt in het vergroten van onze bekendheid in de gemeente Houten. Op vele manieren hebben we de aandacht gevestigd op onze archeologische activiteiten en de presentatie ervan. Het volgende overzicht getuigt ervan.

Opgravingen

In opdracht van de lokale overheid heeft onze werkgroep op een vijftal locaties in de gemeente Houten archeologische waarnemingen gedaan. Eén onderzoek vond plaats in het tracé van de Beusichemseweg/hoek Tiendweg

De archeologische werkgroep is gegroeid naar 24 leden, die veelal wekelijks actief zijn. Met elkaar hebben we in 2013 zo'n 4.300 uur aan allerlei vormen van archeologisch werk verzet.

Ook in 2013 heeft onze werkgroep enkele particuliere archeologische collecties verworven, afkomstig uit de directe omgeving van het Romeinse grensfort Fectio. In de jaren 1976/77 werd daar - rond de gemeentegrens tussen Bunnik en Houten - bij de verbreding van rijksweg A12 veel grond verzet. De archeologische instanties hadden destijds

Boven: Vier vormen van terra sigillata (foto Peter Koch).

Onder: Beusichemseweg/hoek Tiendweg, 't Goy (foto Pieter Frederiks).

Houten Castellum. Jan van Renswoude (ACVU) legt de situatie uit. (foto Peter Koch).

in het buitengebied van 't Goy en één waarneming bij grondverzet rond het zuidelijke en oostelijke deel van het nieuwe winkelcentrum Castellum in Houten-zuid (sporen uit de IJzertijd en de Romeinse tijd).

De derde waarneming betrof de te restaureren historische boerderij Looyendaal, eveneens in het buitengebied nabij 't Goy (sporen uit de late Middeleeuwen tot recent).

Een vierde waarneming betrof een locatie in de oude dorpskern van Houten, voorafgaand aan de uitbreiding van een supermarkt. Helaas bleek de ondergrond gro-

Veldloopsessie aan de Kaaidijk in Schalkwijk (foto Peter Koch).

tendeels verstoord en was het terrein voor ons om meerdere redenen moeilijk toegankelijk. Tenslotte is onze werkgroep betrokken geweest bij de archeologische begeleiding van een bijzondere activiteit aan de Groeneweg in het buitengebied van Tull en 't Waal/Schalkwijk. In opdracht van Staatsbosbeheer wordt daar een loopgraaf, onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, hersteld en voor het publiek opengesteld. Voor zover afgerond hebben wij over deze archeologische waarnemingen korte rapportages en adviezen opgesteld, bestemd voor de gemeente Houten.

Onze werkgroep heeft door middel van systematisch veldlopen

de archeologische waarde in kaart gebracht van een akker aan de Kaaidijk in de polder Vuylcop te Schalkwijk. Ook hebben wij het in 2012 begonnen onderzoek naar de definitieve locatie van het voormalige kasteel Schalkwijk voortgezet.

Museum

Na de expositie "Van top tot teen door de eeuwen heen", gewijd aan lichaamsverzorging sinds de oudheid, brengen wij vanaf eind september 2013 de unieke tentoonstelling "Terra sigillata, het Wedgwood van de Romeinen". Deze bijzondere expositie toont absolute topstukken, zeer overwegend opgegraven in de directe omgeving van Houten. Gelet op de veelzijdigheid van de tentoonstelling en de medewerking van gerenommeerde musea, lanceert onze werkgroep hiermee een primeur voor Nederland.

We ontvingen in 2013 in totaal 1535 bezoekers voor deze exposities, waarvan alleen al 426 voor de tentoonstelling over terra sigillata in het laatste kwartaal.

Kaaskamer ontdekt onder de opkamer van boerderij Looyendaal in 't Goy (foto Bert van der Houwen).

Uitleg aan een groep van het gymnasium van scholengemeenschap Guido de Brès uit Amersfoort (foto Peter Koch).

We toonden onze museale collectie aan twee Houtense basisscholen en aan drie groepen uit het voortgezet onderwijs uit Zeist, Amersfoort en Utrecht. Voorts bezochten enkele Houtense bewonersgroepen onze archeologiezolder en twee groepen kinderen van de naschoolse opvang te Houten.

Het museum is het hele jaar gedurende twee dagdelen per week geopend, en wel op de dinsdagen en de zaterdagen.

Publicaties

Nieuwe publicaties zijn in voorbereiding, één over het al eerder verrichtte archeologische onder-

zoek aan de Beusichemseweg te Houten en één gewijd aan ons bouwhistorische en archeologische onderzoek op landgoed Wickenburgh in 't Goy. Over de lopende expositie over terra sigillata hebben wij een fraai uitgevoerde museumgids uitgebracht.

Voordrachten en presentaties

Leden van onze werkgroep verzorgden voordrachten en presentaties over archeologische en historische onderwerpen aan lokale organisaties, zoals: Probusclub Houten, Rotary Castellum, enkele bewonersgroepen, twee groepen

van de Houtense Zomerschool en medewerkers van de VVW Houten. Voorts verzorgde een lid van onze werkgroep een korte voordracht over terra sigillata op de Provinciale Contactdag in De Bilt.

Website en social media

Leden van onze werkgroep hebben onze website www.archeologiehouten.nl up-to-date gehouden en verder uitgebouwd. Sinds kort maken we bovendien gebruik van Facebook en Twitter voor het doorgeven van actueel nieuws en activiteiten van onze werkgroep.

Educatie

Educatie is een belangrijk onderwerp voor de werkgroep. Wij organiseerden in de schoolvakanties twee workshops op de archeologiezolder, voor kinderen van 8 tot 12 jaar.

Voorts participeerden wij in het succesvolle project "Arie de archeoloog" van Kunst Centraal en ontvingen daarbij niet minder dan 33 groepen van het Houtense basisonderwijs.

Onze leskisten over de Romeinse

Workshop 'Kruip in de huid van de archeoloog' voor kinderen van 8 t/m 12 jaar (foto Peter Koch).

Project 'Wie woont en werkt waar' van Kunst Centraal (foto Peter Koch).

tijd en de Middeleeuwen vonden helaas veel minder aftrek dan vorige jaren. Beide leskisten zijn beschikbaar voor alle basisscholen in onze gemeente.

Aan kinderen van de naschoolse opvang hebben wij opnieuw enkele workshops gegeven over archeologie en verhalen verteld over het verre verleden van Houten.

Manifestaties

De werkgroep was wederom actief in Houten op de Open Monumentendag en de jaarlijkse Activiteitenmarkt.

Mediacontacten

Bij diverse gelegenheden waren lokale pers en radio aanwezig om reportages te maken over onze activiteiten in het veld en op onze archeologiezolder. We werkten daarbij onder meer samen met Omroep Houten.

Contacten met de gemeente Houten

De subsidieovereenkomst met de gemeente Houten is ook in 2013 op het gebruikelijke niveau voortgezet. Onze werkgroep ver-

Vakkursus van de AWN in Bunnik (foto Peter Koch).

Interview Omroep Houten in het veld (foto Peter Koch).

richt als tegenprestatie voor de gemeentelijke subsidie een aantal activiteiten, zoals:

- het uitvoeren van archeologisch onderzoek in de gemeente Houten
- het presenteren van museale collecties op de archeologiezolder
- het leveren van diensten aan onderwijs en instellingen in de gemeente Houten.

Periodiek is er overleg met de wethouder en we onderhouden intensieve contacten met de gemeentelijke archeoloog.

Overige activiteiten

Werkgroepleden deden mee aan activiteiten, gecoördineerd door de Vereniging van vrijwilligers in de archeologie AWN, afdeling Utrecht:

- archeologisch onderzoek op het Dimplein te Utrecht
- veldwerk op het Waterliniefort Vechten
- archeologisch graafkamp in Trier, Duitsland

De werkgroep organiseerde een cursus over ruwwandig Romeins aardewerk en een over middeleeuws aardewerk.

We waren aanwezig op het Romeinensymposium van de Vrije Universiteit Amsterdam en op de Provinciale Contactdag in De Bilt.

Archeologische Werkgroep "Leen de Keijzer"/Stichting Archeologie Houten,
Pieter Frederiks,
februari 2014

